

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi și Duminică.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmonda 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 59.

Joi, 5 Augustu | 24 Iuliu

1880.

Dualismulu in strimțore.

Brasiovu 5 Augustu/24 Iuliu 1880.

De candu a demissionatu comitele Andrassy din postul de ministru alu afaceriloru straine s'a produsu in relatiunile dintre Ungari'a si Austri'a o mare recela, ca se nu dicemu incordare. La acest'a a contribuitu multu si curentulu politice in- augurate de cabinetulu Taaffe, der' caus'a de cape- tenia este si remane fierberea intre partidele un- gare, cari nu mai ofera astadi nici o garantia pentru stabilitatea institutiuniloru create la 1867.

Candu s'a incheiatu primulu pactu austro-un- garu si s'a introdusu sistemulu dualistu, toti bar- bati de statu austriaci cu prevedere au disu, ca o consecentia naturala a dualismulu va fi, ca Ma- ghiarii se voru stradui a se emancipa totu mai multu de Austri'a, aspirandu la deplin'a indepen- tia a Ungariei. Inse cei ce au incheiatu pactulu la 1867 isi faceau mari sperantie, ca partid'a lui Deak, pe atunci a-totu-poternica, va oferi o garantia durabila, ca echilibrulu intre cele doue jumetati ale imperiulu nu se va sdruncina si ca uniunea reala intre Cislaitani'a si Ungari'a nu va fi nici catu de puçinu alterata.

Prevederile pessimiste au datu de minciuna spe- rantiele optimiste dela 1867. Discompunerea par- tidei deakiane a fostu unu faptu complinitu, pe candu traiea inca siefulu ei, ta'ta dualismulu. Partid'a lui Tisza, care a luat dupe cea deakiana frênele guvernulu in mana, s'a aratatu ce e dreptu intoddeuna ca o serva plecata a celoru din Vien'a, in tote cestiunile capitale ale politice centrale im- periale, der' tocmai pentru acest'a si din caus'a coruptiunei, ce a petrunsu de unu siru de ani in- cōce tote paturile societatii, Tiszaistii si-au per- dutu totu prestigiulu, tota vedi'a, de care se bu- curau inainte cu 5 ani la poporulu maghiaru.

In mesur'a aceea, in care ministru Tisza si partid'a s'a si-a perdutu influenti'a morala la popo- rulu maghiaru, a crescutu popularitatea partidei es- treme a idependentiloru asia, ca astadi se pote dice ca nu exista partida mai populara la Maghiari, ca cea kossuthiana. Pe lēnga nemultiamirea ce dom- nesce intre fii lui Arpad faça cu guvernulu si cu intrēg'a stare actuala a lucruriloru, le mai vinu in ajutoriu estremiloru si impregiarile politice inte- riore si esteriore, in cari se afla adi monarhi'a.

Din tote partile se afirma si trece ca si siguru ca cu ocaziunea alegeriloru dietale din anulu vii- toriu stang'a extrema maghiara va fi reprezentata in parlamentu c'unu numeru multu mai mare de deputati din sinulu seu. Partid'a „independentiloru“ pote ajunge astfelu in curēndu forte influenta, ba chiaru datatōre de tonu in Ungari'a, e ceva natu- ralu prin urmare ca cercurile influente din Vien'a privescu cu mare neincredere si ingrigire la mer- sulu luptei intre partidele maghiare.

Niciodata dinasti'a nu va concede, ca partid'a extrema se ajunga la guvern, ba ce e mai multu „Independentii“ pe bas'a legi actuale dualistice nici nu pot veni la guvern, pe catu timpu nu si voru schimbã program'a. Se deschide der' pen- tru Ungari'a deodata cu perspectiv'a inmutirei si intaririi partidei extreme in parlamentu si aceea a turburariloru interiore, caci pe cale legala Kossu- thianii sub impregiarile actuale nu pot ajunge la cãrma.

Deodata apare pe scena o putere noua. Cu De- akistii si cu Tiszaistii s'au potutu intielege Aus- tri'a si dinasti'a, cum se va pote inse intielege cu Kossuthianii?

Pe lēnga ingrigirile omeniloru de statu ai Aus- triei se mai adauge si nemultiamirea ce domnesce in generalu intre Maghiari cu dualismulu si cu re- sultatele lui. Este caracteristicu, ca tocmai orga- nulu repausatulu Franciscu Deak, acelu organu, care pēna mai eri a fostu celu mai infocatu apera-

toriu alu institutiuniloru dualiste, „Pesti Napló“ vine si declara adi in faça lumei, ca Maghiarii gravitēza spre uniunea personala.

„Et tu Brute?“ ar' pote se esclame cei din Vien'a. La ce ne potemu asteptã in viitoriu deca si cei mai credintiosi dualismulu redica pumnalulu spre a ilu infige in peptu? Desele scrisori ce le-a tramisu Kossuth in patri'a s'a, au avutu unu efectu cu multu mai mare asupra Maghiariloru, decatu s'ar' fi potutu asteptã. Romani'a, Serbi'a este absolutu independenta — le dicea Kossuth — nu- mai voi fii lui Arpad sunteti politicesce, economi- cesce si spiritualminte dependenti de Austri'a! Acestu limbagiu a ametitu mintile si a aprinsu pas- siunile Maghiariloru. Curentulu este atatu de po- ternicu, incatu a rapitu cu sine si pe baronii dela „Pesti Napló“.

Deca factorii guvernulu centralu din Vien'a nu mai afla destula garantia pentru institutiunile dualiste in constelatiunea partideloru ungueresci, Ma- ghiarii din parte-le inca nu mai vedu garantatu dualismulu, ba nu vedu garantata nici chiaru esis- tenti'a monarchiei

Dualismulu ilu vede amenintiatu „Pesti Napló“ cu deosebire prin curentulu federalistu din Cislai- tani'a. „Dualismulu“, dice acestu diaru, „presupune doue unitati, deca un'a din aceste se dissolva in partile ei constitutive, abia vomu mai fi in stare a sustienē form'a de statu artificiala de astadi si, deca voimu seu nu, vomu gravitã spre uniunea per- sonala.“ Der' chiaru si esistenti'a monarchiei li se pare celoru dela „Pesti Napló“ puçinu assigu- rata. Ide'a unitatii germane suscitata prin resbelulu franco-germanu si ide'a unitatii slave suscitata prin resbelulu russo-turcescu essercita o influentia des- compunetōre asupra monarchiei si astfelu — dice „P. N.“, capeta situatiunea esteriōra a monarchiei o importantia fatala; in curēndu potemu se fimu incurcati intr'unu resbelu si cine garantēza, ca vomu esi invingetori?

De aceea „Pesti Napló“ se declara in favorulu uniunei personale, caci dualismulu nu e nici unu statu federalu (Bundesstaat), nici o federatiune de state (Staatenbund), ci numai unu modus vivendi „bine“ alesu intre Ungari'a si celelalte tieri ale Ma- iestatii Sale. Acest'a forma de statu nu e nici- decumu apta pentru scopuri agressive ci numai pen- tru defensiva.

C'unu cuventu dualismulu nu mai e bunu, nu mai corespunde adi nici nationalitatiloru asu- prite, nici dinastiei si acuma chiaru si Maghiarii voiescu a se lapedã de elu.

Nou'a miscare ce s'a inceputu in Ungari'a in favōrea uniunei personale va contribui la o mai grabnica deslegare a cestiunei de statu interiore, dela care depinde viitorulu monarchiei, pacea si multiamirea popōreloru ei. Astfelu, pote inca mai curēndu de catu amu crede, se va alege la unu felu. In cele din urma voru trebui sē se intōrca cu totii acolo, de unde au pornitu, caci numai unu singuru medilocu pote asigurã viitorulu acestei monar- chie: egal'a indreptatire a tuturoru popōreloru ei.

Cronic'a evenimenteloru politice.

„Deutsche Zeitung“ de Dumineca se plange amaru asupra opozitiunei ce-o intimpina elementulu germanu alu Austriei la celelalte popōre ale mon- archiei. „De dincolo de riulu, care imparte in doue imperiulu“, scrie numitulu diaru, „se aude vocea ostila a Maghiariloru, cari repeta in coru, ceea ce le canta neincetatu apostolii loru nationali: „Cunōs- cem u numai o singura politica — aceea, care ne face independenti de Austri'a in privinti'a politica, financiara, economica si sociala!“ Si Maghiariloru le raspunde coruiu „natiunei nobililoru“ de dincōce (a Poloniloru), cari cunosc u numai o singura de- visa: nimicu pentru imperiu, tote — dela imperiu.“

„Domni Poloni ceru dela statu bani fara dobēnda si cãli ferate, cari se li se cinstēca pe jumetate. Ei tramitu memorandu imperatului, spre a castigã cu ignorarea legii o liberare de imosite, care se urca la miliōne. Si ce felu de liberare! Nu pentru micii proprietari si tierani ai Galitiei, nu pentru cei suferindi, ci pentru acei mandri dinasti, cari se mandrescu, ca in vinele loru curge sange re- gescu de alu Iagelloniloru. Cei mai bogati ceru mila, pētru ca votēza cu guvernulu. . . Chiaru si ministru Dunaievski conducetoriulu loru se vede silitu a le dice: Acest'a e prea multu nici eu celu mai mare Polonu dintre Poloni nu ve-o potu concede, ca ministru austriacu!“

„Inca niciodata strigatulu egoismulu nu s'a auditu esindu cu atata pasiune din peptulu po- pōreloru austriace, ca acuma. Devis'a Unguriloru si a Poloniloru formēza si strigatulu de lupta alu Cehiloru si alu Sloveniloru. Si aceste ginti striga ca tote celelalte: „Afarã cu Germanii, josu cu ci- mentulu unitatii statului, care impedece in modu atatu de tenace planurile nōstre.“ Contrarii nos- tri toti visēza un'a si aceea. Ei toti voiescu se 'si zidēca si tapeteze propri'a casa pe spesele in- tregulu, ei toti voiescu, ca se depinda catu mai puçinu dela Austri'a, in privinti'a sociala, financi- ara si politica. Si acēta emulatiune ne mai po- menita o serbatorescu, ca pe o impacare a popōre- loru, ca pe unu meritu alu noiei ere, ca pe o ser- batōre a infratirei austriace?“

„Ori catu ne-ar' pune celelalte nationalitati ale Ungariei intrebarea ironica: „Sunteti voi Germanii, ca poporu, ca partida, ca portatorii culturai singurii dela cari pote veni mantuirea? Trebuie intoddeuna se ve maniat deca vinu alte poteri la cãrma Aus- triei? La acēta potemu respunde, ca n o i amu jertfitu pentru patria tota, ce nationalitate 'i re- fusa — dorintiele ideale ale junetiei nōstre, aspi- ratiunile nōstre mai inalte, legaturile milenare, cari ne lēga cu celu mai puternicu si mai cultivatu po- poru alu lumei. . .“

Asia vorbesce organulu Nemtiloru progressisti. Nemtii voru se plutēca intoddeuna pe deasupra ca oleiulu. Ei dicu, ca au adusu jertfe mari pentru Austri'a. Se pote, der' la acest'a le raspunde spre essemplu d. Verhovay in „Függetlenség“ ca Vien'a care serbēza festivitati dupa festivitati s'a maritu, s'a infrumusetiatu si s'a imbogatitu din contribui- rile tuturoru popōreloru monarchiei. —

Sgomotele, ce s'au latitu cu privire la ca le- tori'a imperatului in Galiti'a nu s'au adeveritu. In 31 Aug. Maj. S'a va plecã in Ga- liti'a. Se dice ca monarhulu va fi acompaniatu de cãtra archiducii Carolu Ludovicu, Albrecht, Rainer si Wilhelm. Ga- zet'a oficiala de Cernauti publica urmatoriulu co- municatu: „Conformu impartasirei ce a facut'o Escel. S'a d-lu ministru-presiedinte c. r. comite Taaffe, d-lui c. r. presiedinte alu guvernulu Bu- covinei baronu Alesani, Maj. S'a c. si r. apostolica nu este in positiune de a primi in Ischl deputa- tiunea alēsa in urm'a decisiunei dietei bucovinene spre a asterne Maj. Sale c. si r. apostolice rogarea prea umilita: ca se binevoiesca a visitã ducatul Bucovinei; Maj. S'a c. si r. a binevoitu a consi- derã rogarea dietei bucovinene ca si facuta si a promise ca va visitã capital'a tieriei Cernauti cu ocaziunea petrecerei Sale in Lemberg.“

Se anuntia, ca in 10 l. c. i m p e r a t u l u W i l h e l m alu Germaniei va face o visita impe- ratului Austriei la Ischl. Nu trece nici unu anu, ca acesti doi monarhi se nu se intalnesc. In- timitatea ce exista adi intre cabinetele dela Berlinu si Vien'a recere inca mai multu ca inainte o ase- menea dovēda de buna intielegere. Se mai vor- besce diu nou despre o visita, ce ar' voi se-o faca si principele Carolu curtii austriace in lun'a acest'a la Ischl. Si principele Milan se dice, ca dupa ce va petrece pe consōrt'a s'a la Franzensbad, se va

duce la Ischl. Cătu pentru principele Carolu foile bucurescene ne spunu numai, că voiesce a visită impreuna cu Dómn'a pe tatalu seu, nici un'a inse nu face mentiune despre aceea, că ar' avé inteniunea de a face visita si Curtii austriace.

Cetimu in „Press'a“ din Bucuresci: „Suntem pe cale de a vedé ministerulu complectatu, si complectatu asia cumu se oferésca o potere compacta a diferiteloru nuantie a partidului liberalu si se corespunda la dificultatile, cu cari avemu inca a ne luptá, mai alesu in faci'a noueloru complicatiuni, ce se potu ivi in Orientu. S'au numitu pēna acumu doui ministrii noui: D. Al. Tiriachiu, deputatu si fostu vice-presiediate alu Camerei, cá ministru de interne, si d. V. C'ont'a, deputatu, cá ministru alu culteloru si instructiunei publice. Ni se assigura, că peste puçinu au a se mai numi D. Dim. G'iani, deputatu actualu vice-presiedinte alu Camerei, cá ministru justitiei; si d. col. D'abija, senatoru, cá ministru alu lucrarilor publice.“

„Toti acesti barbati sunt deja cunoscuti tieriei, prin capacitatea, onorabilitatea si patriotismulu loru Venirea d-loru la ministeru va intari puterea morala si va adaugá prestigiulu guvernului actualu. Tóte aceste fortie individuale, represintandu, cumu amu disu, diferite nuantie ale partidului liberalu, unite impreuna, si constituandu astfelu unitatea chiaru a acestui partidu, forméza o potere generala compacta de natura a inspirá incredere, in intru si in afara din tíera, si a ne pune in positiune se lucramu cu successu atátu pentru trebuintiele din intru cătu si pentru a întâmpiná nevoile din afara. Suntemu fericiti de a vedé astfelu realisandu-se dorint'ia, ce totdeuna amu esprimatu: aceea de a nu ne preocupá spiritulu de coteria si de exclusivismu, ci de a ne uni toti impreuna spre a lucrá pentru binele comunu.“

Totu „Press'a“ capeta informatiunea cá D. Presiedinte alu Republicei francesese are a priimi dilele aceste cordonulu „Stelei Romaniei.“ Acést'a este o deosebita onóre pentru Romani'a, si constitue o proba de simpatie a D-lui Grévy pentru noi; căci este cunoscutu cá d. Presiedinte alu Republicei nu are obicei a priimi decoratiuni si cá a refusat mai multe. Déca a primitu pe aceea a Romaniei este o mare esceptiune ce a facutu; si insemnatarea acestei esceptiuni este, repetamu, fórte placuta pentru Romani si fórte lingusitóre pentru amorulu lor propriu nationalu. Putemu chiaru afirmá cá si acést'a constitue o proba de incredere si stim'a ce inspira guvernulu nostru in strainatate.

Mai departe ne spune acelasu diaru: „In d'ependint'ia Romaniei, séu intrarea noulu Statu romanu in familiile suverane ale Europei, a continuatu si continua a fi notificata tuturor Staturiloru si Suveraniloru de pe globu, uneori prin missiuni speciale, cele mai multe ori prin scrisori de notificari din partea A. S. R. Domnitorului. Astfelu cá mai nu se afla asta-ai unu Statu cătu de micu, pe suprafiacia pamentului, care se nu cunosca cá Romani'a exista cá statu independinte si cá face parte din familiile suverane europene. Aflamu cá peste curēndu o asemenea notificare are sē se faca, prin o missiune speciala, si Reg'elui Persiei, cu care in vechime Moldov'a a fostu legata si cu care a incheiatu chiaru, pe la alu 15-lea secolu, unu felu de tractatu. Vomu avé si unu consulu generalu onorariu in Persi'a; acesta va fi consulu generalu actualu alu Olandei in Persi'a, ale cărei simpatii pentru Romani'a sunt fórte cunoscute.“

A. S. R. Domnitorulu va pleca maine, Marti, la Sinaia. Peste câteva dile AA. LL. RR. D'omnul si D'ómn'a voru plecá in strainatate, spre a vedé famili'a

In 31 Iuliu d. Calimachi-Catargi ministru-plenipotentiaru alu Romaniei la Londra a prezentatu scrisorile sale de acreditare Reginei Angliei in castelulu seu dela Osborna. Diarulu „Le Constitutionnel“ din Paris publica unu articulu prin care aduce laude d-lui Calimachi-Catargi, cu ocaziunea numirei sale la gradulu de mare Comandoru alu legiunei de onóre.

„Correspondentiei politice“ i se scrie din Bucuresci: „In cercarile diplomatice de aci se vorbesce despre o nota ce ar' fi adresat' guvernulu rusescu cabinetului din Bucuresci, amenintandu-lu cá va luá cele mai stricte mesuri la fruntaria din cauza, cá in Romani'a s'ar' aduná unu numeru totu mai mare de Nihilisti. Abstragēndu dela aceea, cá Russiei nu póte se-i fia neplacutu déca Nihilistii trecu in tieri

straine, ude nu-i potu fi nici pe departe atátu de stricatiosi, se tractéza aci de unu faptu singularu. Cine póte opri cá se nu domicileze unu Nihilistu séu altulu in Romani'a totu asia de bine cá si 'n alte tieri? Aceea inse cá aci s'ar' fi adunatu unu numeru mai mare de Nihilisti este o inventiune simpla, care póte fi intrebuintiata numai cá pretextu pentru scopuri anumite.“

Despre agentulu romanu dela Sofi'a Dem. Sturdza se scrie cá Domnitorulu s'ar' fi esprimatu cátra elu, cá nu crede cá 'si va poté reocupa postulu din cauza cá cu Bulgarii nu s'ar' poté face nimicu cu binele. Sturdza se fi declarat si in consiliulu ministerialu, cá dupa cum stau lucrurile numai atunci se va reintórce la Sofi'a déca tóte punctele de diferentia voru fi discutate intr'unu consiliu de ministri si déca acest'a va stabili punctu de punctu modulu, in care se procéda. — Inainte de a crede acestoru sciri alarmante respandite de cátra diarele straine va fi bine se asteptamu relatiunile autentice ale foiloru romane.

Din Constantinopolu se scrie, cá guvernulu turcescu nu s'a prea speriatu de demonstratiunea navalá, de care se ocupa atátu de multu press'a européna. Paci se mangaié ómenii cu aceea, cá dela o demonstratiune pēna la intrebuintiarea factica a fortiei mai este multu si cá pregatirile militare ale Pórtei sunt dejá terminate, armat'a turcésca din Tessali'a si Epiru fiindu provediuta cu tóte cele trebuintóse pentru o lunga campania in contra Greciloru. In fine se accentuéza, cá comunicatiunea cu Tessali'a se póte face prin Macedoni'a in casu, candu náile cuirassate europene ar' taiá comunicatiunea pe mare. Ce-i dreptu s'au intemplat mai multe desertiuni in armat'a lui Muktar-pasi'a, desertorii inse se dice, cá sunt numai Albanesi, cari mai bucurosu voiescu a se luptá in ostirea ligei albanese decátu in aceea a armatei regulate.

Se assigura totodata, cá Turcii se pregatescu si pentru intempinarea vrunei surprize din partea Bulgariloru. Acea inse cá in vilaetulu Andrianopolei ar' fi concentrati 50.000 ómeni este o essageratiune. Reuf-pasi'a nu póte avé sub comand'a s'a mai multu de 14.000 ómeni. Dealtmintrea s'a observatu, cá Turcii au devenitu mai multu séu mai puçinu indiferenti faci'a de cestiunea uniunei Bulgariiei cu Rumeli'a orientala.

Franç'i'a pare a fi hotarita a iesi cu totul din hor'a europeana orientala, căci prevede cá joculu abia se va poté fini in pace. Guvernulu francesu voiesce se ocolésca ori-ce carambolu, care i-ar' prepará numai dificultati, fara se-i aduca vre unu folosu pipáibilu. Dispositiunea acést'a a ómeniloru influenti in Franç'i'a a datu nascere sciriloru ce viu dela Paris si dupa cari demonstratiunea navalá intentiunata de cátra marile poteri, nu se va mai face. In adeveru poteri ar' trebui sē se ferésca, cá se nu se faca de risu cu-o demonstratiune, dela care nu se póte asteptá unu efectu practic cu privire la scopulu pentru care se face. Póte totu consideratiuni de neamestecu au facutu cá guvernulu francesu se amáne tramițerea missiunei militare francesese in Greci'a.

Dilele aceste se vorbiea multu despre mari pregatiri militare in Serbi'a, ba se dicea chiaru, cá s'a datu ordinu de mobilisare. Diarele pestane dela 31 Iuliu in urm'a telegrameloru primite dela Belgradu anuntia, cá scirile respandite despre inarmarile militare serbesci sunt fara fundamentu. Intr'aceea se telegraféza din Constantinopolu fóiiei anglese „Standard“, cá sierifulu dela Mec'a si alti fanatici staruiescu pe langa Sultanulu, cá se declare resbelulu santu. Póte, cá politic'a poterileru europene, déca va continuá a creá din ce in ce mai mari dificultati Pórtei voru aduce-o inca acolo, cá se despezeze si se desfasiure stégulu verde alu profetului.

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Siedint'a dela 7 Iuniu nou.

Venindu la ordine dezbateréa speciala, se pune la votu titlulu care este:

Proiectu de lege,

despre procedur'a ce are se se urmedie in cauzele de regularea posesiunei, de proportiune si de comassare in partile transilvane ale tieriei, apoi pe teritoriulu fos-

teloru comitate Crasn'a, Solnoculu de mijlocu, si Zarandu, si a fostului alu Cetatii de peatra“, si se primesce. Urméza,

Capitlu I.

Dispositiuni generale.

Se primesce.

§ 1. „Paragrafulu 80 din art. de lege LIII din 1871 si ordinatiunile ministeriale emisse pe bas'a aceluia, precum §§ 8, 9, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 si 28 ai art. de lege LV: 1871, se scotu din valóre, si in loculu loru, pentru partile transilvane ale tieriei, apoi pentru teritoriulu fosteloru comitate Crasn'a, Solnoculu de mijlocu, Zarandu si a fostului districtu alu Cetatii de pétra, in privint'a cauzeloru de regularea posesiunei, de proportiune si de comassare, intra in valóre regulele coprinse in paragrafi urmatori.“

Se primesce.

§ 2. „Regularea referintieloru de dreptu si de posesiune, remase din legaturile urbariali, rescumperarea terituriloru (ladiuituriloru) rescumperarea prestatiuniloru rescumperabile, precum si cauzele de proportiune si de comassare, cadu in competint'ia acelu tribunalu regescu, pe alu caru teritoriu se afla realitatile ce sunt obiectulu processului séu a regularei.“

Dep. Parteniu Cosma face la acestu § amendamentulu cá eliminandu-se specialisarile processeloru urbariale, intregulu § se sune: „Cauzele de regularea posesiunei, de proportiune si de comassare cadu in competint'ia acelu tribunalu etc.“

Referentulu Bokross combate amendamentulu dlui Cosm'a, care se si respinge primindu-se textulu comisiunei. Urméza la desbatere

Capitlu II

„Procedur'a in processele singuratiche precum si in actiunile de segregare urbariala si de proportiune.“

Parteniu Cosm'a dice cá interessulu fostiloru proprietari cá si alu fostiloru iobagi recere modificarea acestui capitlu, căci la dincontra processele nu voru fi mai efitne nici se voru terminá intr'unu timpu mai scurtu decátu cele de pēna acuma. Dupa ce protestéza apoi in contra insinuarei cá ar' voi se paralizeze aducerea legi prin amendari, — continua asia:

Se fiu scusat, atátu inaintea d-lui ministru cătu si inaintea d-loru deputati din Transilvani'a, déca afirmu, cá pentru introducerea unei reforme in cestiunea presenta mijloculu celu mai nimeritu nu este acela, a alege esperti din teritoriulu, la care se referesce reform'a respectiva, pentru cá acestia, dupa o praca atátu de vechia, nu se prea potu abate dela caile de pēna acum, ci mai bine sustienu in liniamentele principale procedur'a ce o cunosou deja cu tóte scaderile ei de cătu acomodandu-o se inițiese o modalitate de totu noua si mai corespundietóre scopului, cá-ci ei au imbetranitu intr'insa si cugeta cá pe alta cale nu se póte ajutorá cauzei. Deci eu cutezu a afirmá, cá legea acést'a erá cu multu mai corespundietóre, déca se aducea fara amesteculu espertiloru transilvani de cátra deputatii ungureni, cari nu sunt preocupati in cestiune.

Onorata camera! Ni se spune cá cauzele urbariale dupa procedur'a de pēna acum s'au resoltitu in Ungari'a cu multu mai rapede, mai culantu si mai efitnu decátu in Transilvani'a. Déca este adeveratu acést'a, apoi n'avemu daturintia mai urgenta decátu a acceptá intru cătu e cu potintia procederea ce s'au urmatu pēna acum in Ungari'a.

Cauzele de regulare urbariale pēna la aducerea sentintiei percurgu trei stadii, celu dantaiu e permissibilitatea, alu doilea procurarea lucrariloru pregatitóre si alu treilea pertractarea meritoria. Déca tóte aceste cestiuni se pertractéza curatu dupa cum cere natur'a lucrariloru ce se tinu de cealalta, regularea se efectuesce fórte repede, simplu si efitnu.

Eu cá fostu advocatu alu unui dominiu, care a avutu o multime de comune urbariale neregulate, din Ungari'a, dela 1862 incóce, am avutu ocaziune a participá la mai multe regulari urbariale, éra de patru ani de dile de candu am onóre a locu in Transilvani'a m'am nesuitu a cunosce si referintiele de acolo si a face o paralela intre ambele proceduri, deci ve rogu se binevoiti a'mi ascultá observarile ce le facu simplu, cu tóta sinceritatea si fara nici unu cugetu rezervatu.

Pentru ce se resoltescu cauzele urbariale mai repede in Ungari'a decátu in Transilvani'a? Pentru-cá in Ungari'a nu se intentéza atâtea processe câte persóne intoressate, ci pentru locuitorii unei comune, chiaru de ar' fi toti interessati, se face numai unu processu, in care se desléga tóte cestiunile referitóre la teritoriulu acelei comune. Prin acést'a se simplifica si se efitnesce lucrulu pentru ambele parti si chiaru pentru motivulu, cá nu se da ocaziune advocatiloru nesatiiosi — de cari durere cá sunt prea destui si astadi — cá folosindu-se de nesciint'ia partideloru se stórca dela densele mai mari onorarie decátu le competu, pentru-cá la statorirea onorariului este mare diferentia, déca partid'a presentéza una actiune séu sute de actiuni.

Mai departe afara de tactulu si generositatea actorului e forte necesara in asemenea cazuri, — lucrulu prin care este, ca in cestiunea de permissibilitate se nu se amestece nici o cestiune meritoria.

Precandu in Ungari'a cestiunea de permissibilitate se termina la o pertractare de 1/2 ora, in Transilvani'a sunt unde processulu curge totu in cestiunea de permissibilitate de 20 ani.

Cestiunea de permissibilitate, precumu dovedescu § 7 si proiectulu, nu se poate estinde decatu numai asupra pertractarii, deca in comun'a seu in hotarulu respectivu au o ora referentie, de care se cere a se regula? Deca au, nu sunt regulate deja prin judecatorie, seu prin incheierea reciproca?

Toate aceste intrebari sunt atatu de simple, in catu nu potintia ca se nu se lamuresca in decursulu unei pertractarii, caci ambele parti potu dovedi actualitatea cu documentele.

Inainte de a se decide cestiunea acest'a, nu se potu cura lucrarile pregatitoare, era in lips'a acestora a pertractarii meritoriale insemnata, a intreprinde lucrulu Sisyfus.

Dupa proiectulu acest'a inse, precum dovedescu dispozițiile coprinse in acestu capitolu, sunt puse in prospectu cu cestiunea de permissibilitate a se deslega o multa de cestiuni meritorie. A asculta martori, a pertracta asupra natur'a unor prestatiuni, a consulta expertii, a decide pertractarea asupra opiniunilor lor, etc. etc. apoi a pune asupra pasiunilor si padurilor, precandu acele nici sunt mesurate, — caci mesurarea cade in cadrulu lucrarilor pregatitoare — este in contra naturi lucrului, este procedura foarte sumptuosa si rapitoare de timpu.

Toate aceste, repetu, nu se intempla in Ungari'a unde chiaru pentru acest'a intr'o 1/2 ora se ispravesce mai multu decatu in Transilvani'a in ani intregi si deca acestu capitolu va primi asia precum este, nu va fi mai bine nici in viitoru, justitia nu va fi nici mai eficienta nici mai prompta.

Ar' pot' se afirme cineva, ca este mai bine a clarifica aceste intrebari inainte de a se incepe lucrarile pregatitoare, si atunci eventualu, lucrarile pregatitoare nu voru costati multu si cestiunile decise aci nu voru mai trebui supuse pertractarii meritorie.

Ac'est'a afirmatiune inse nu este esacta, nici intr'o prietate, pentru-ca eventual'a economisare de spesse se poate meri numai la pasione si padure, apoi precum se scie, metararea acestor'a costa foarte puçinu, ca-ci si pasionea si padurea se mesura in integritatea loru cate intr'o parcela; era pertractarea meritorie nu se economiseza chiaru nimic, pentru-ca in cestiunile principale totu va avé se urmeze o pertractare meritorie dupa terminarea lucrarilor pregatitoare.

Der' mai pledéza pentru acest'a si o inpregiurare foarte importanta: Sub decursulu lucrarilor pregatitoare incetii se in prietenescu cu cestiunea, incepu a cunósce si ei cam ce dreptu se pretinda si prevediendu ce sorte au se aspu, cu ocaziunea autentecarii, dintr'o 100 celu puçinu in de cazuri se impaca inainte de pertractarea meritoria; contra, daca incercarea impaciunirii si pertractarea meritoria se face inainte de lucrarile pregatitoare, partidele nemoscendu inca starea lucrului nutrescu sperantie mari si sunt apocate spre pace.

Eu, onorata Casa, asiu dori ca numai din acelu motivu in Transilvani'a si pena acum acesta a fostu usulu, se pornim pe calea de pena acum, se nu continuam proiectulu prea greoia si prea scumpa, care ne a adusu in poziunea, de care voim se scapam, si din acestu punctu de vedere asiu scote din acestu capitolu totu ce este meritoriu la asiu pune la locul seu in capitolulu despre pertractarea meritoria, era aici asiu lasa numai ceea ce se referesc la permissibilitate.

O reclama acest'a si sistem'a proiectulu de lege, pentru ca dupa cum este acesta redigiatu, cestiuniloru celor mai vechi se lipsece „titulu de permissibilitate“, fiindu acesta rezervatu numai pentru comasari, der' o reclama, precum amintitu, si scopulu proiectulu de lege.

Astfelu intielegu eu, modulu celu mai efficace dupa prietatea mea pentru accelerarea si eficientia proceselor urbare; ve rogu der' se primitu propunerea urmatoare:

„Propunere la capitolu II:

„Capitolu II. se transpune la comisiunea juridica cu care indrumare, ca se-lu redigeze de nou, astfelu ca se termina intr'insulu in privintia proceselor ce se voru incepe si sunt numai dispozițiile referitoare la permissibilitatea proceselor de regularea posesiunii si de proportiune, era referitoru la procesele ce curgu deja numai dispozițiile procesatorie, — si se-lu substeara catu se va poté mai graba. (Va urmá.)

Dintre Ternave in Iuliu 1880. (Coresp. part.)

Onor. D-le Redactoru! Starea deplorabila a poporului din partile aceste me constringe moralmente, ca se iesu in publicu, cu atatu mai vertosu

ca corespondentiile de pe aici sunt forte rari, si acest'a inca provine din lips'a de conducatori. Poporulu e docilu, inse deca nu e cine se lu invetie asculta de straini, cari 'lu conduc spre abisulu perirei, dupa cumu se poate vede din cuprinsulu acestei corespondentie, pe care ve rogu se-o publicati in colonele pretiutei „Gazete“; ea va tracta per tangetem, despre unu processu urbarialu de mai multi ani, despre raportulu deputatulu dietalu Tisza Lajos in 14 Iuliu st. n. a. c. la D. Sz. Márton si in fine despre una alegere curiosa de notariu cercuale.

Sunt 32 de ani, de candu negrulu feudalismu s'a stersu si poporulu a devenitu ereditariulu micii posesiuni, ce-o avea, ca feudu, dela domnulu seu. Lucru durerosu inse! pe multe locuri au remasu incurcaturi mari, din cari s'au nascutu asia numite processe urbariali, cari au storsu si storceu inca medu'a poporului. — In comun'a Craciunelu (comitatulu Ternavei inf.) sunt aproape doué decenii, de candu se poarta unu astfelu de processu; patru advocati a avutu respectiv'a comuna, cari au seracitu poporulu, far' de a-i fi recastigatu vechiulu dreptu la padure si pasione. Poporulu s'a folositu si se folosescu inca de dreptulu de pasione, der' ce se vede? chiaru in serbatorile S. Pasci si in dilele urmatore d-lu jude cercualu impinsu de posesorii maghiari a tramisu gendarmi, ca se scotia vitele sateniloru din pasionatu, ear' pe cei ce se voru opune se-i duca in fere inaintea forului seu de judecata. Asia s'a intemplat, cu toate, ca processulu decurgea si decurge inca! vreo douédecieci de plugari 'i vedeai inlantuiti inaintea gendarmiloru. In Ungari'a toate 'su possibile! Sentintia le fu carceru de 14 dile, der' prin acest'a nu s'au infricatu tierarii nostri, ci au continuatu si mai departe cu pasionarea viteloru, pretorulu a tramisu a dou'a ora gendarmi, ca se-i alunge, der' acumu era comun'a intrega la faci'a locului, barbati, femei teneri si betrani strigendu din puterea plumaniloru: ori toti ori nici unulu se mergemu la solgabitrau! In fine pretorulu ne mai avendu ce face le-a datu pace. . . . Comun'a, dupa ce-a spusatu la 1200 fl. v. a. cu advocatii precedenti, acumu in ora a 11-a aruncatu in braciile celebrulu advocatu romanu Dr. I. R. punendu-si tota sperantia in densulu, ca unulu, ce e recunoscutu de autoritate in afacerile si processele urbariale; — speramu si asteptamu!!!

De activitatea si passivitatea politica a Romaniloru nici idea nu are poporulu din partile aceste, pentru aceea a participatu la alegerea de deputatu in 1878 era in anulu acest'a fiindu provocati oficiosu alegatorii s'au prezentatu pe 14 Iuliu la Dicső St. Márton unde a venit deputatulu comitatulu de si-a datu raportulu pe acesti doi ani. Representantii poporului nu au intielesu nimic din totu raportulu lui, numai catu au participatu la banchetu, unde au fostu de faci'a si multi preoti rom., pe cari nu vreu se-i numescu. Eata lips'a de conducatori! . . . Informatiuni „en detail“ mi-ar' placé se primiti dela unulu, care a luat parte.

Cine a veditu seu cine a mai auditu vreodata ca-se se faca vre-o alegere la ceva functia fara ca se capete cunoscintia despre ea cei ce dorescu a fi alesi? Si totusi in tier'a nostra s'a potutu si a acest'a. — Dupa ce poporulu din 5 comune curatu romanesci a fostu silitu ca se sustiena mai unu anu de dile unu notariu de jidovu, — in cancelaria pretoriala din Hosuseu (Hosuzsó) s'a datu concursu pentru postulu de notariu cercuale, despre care inse n'a sciutu decatu unu scriitoriu din acea cancelaria deorace nu s'a publicatu necum intr'o foia romana der' nici intr'una maghiara. — S'a facutu numai cunoscutu celor 5 comune ca pe 22 Iuliu st. n. s'a fixatu diu'a alegerei de notariu in Fagetu (O. Bükkös) si ca reprezentantii comuneloru suntu invitati la alegere. Acesti'a s'au infacisiatu fara de a sci ca pe cine au se aléga ca se se poata consulta despre persona, precum se practica la ori-ce alegere. Nu, pentru ca administratiunea pretoriala isi avea creatura s'a, care jóca dupa cord'a s'a si pe care cu ori-ce pretiu a voit se-o puna ca notariu peste aceste 5 comune si din asta cauza, credu eu, nu s'a publicatu nici concursu. Destulu ca la 22 Iuliu alegatorii erau la locul fixatu. De faci'a era adjunctulu de pretoru ca presiedinte, unu executoru de contributiune si unu colectoru maghiaronu, pe langa acestia mai erau vreo doi preoti si 3 teneri romani, cari, poate ca din curiositate au participatu la alegere. (Cu durere observezu ca unu inteligentu romanu, ce era presentu nici nu conversa cu ai nostri, ci totu cu santartaii de unguru. . .) La mandatulu (!) presidiulu alegatorii au primitu pe unicu suplicante ca notariu defini-

tivu (cu toate ca ar' fi trebuitu se fia numai suplentu), care apoi i-au ospetatu bine. — Vom vedé, ce va mai fi de aci incolo! —

Regretu ca nu s'a aflatu altulu mai espertu si cu-o pena mai usora ca se arate publice sorte misera a poporului din aceste locuri. Sum siguru ca din 5 comune nu e nimenea care se mai relateze cate ceva, ci poporulu e lasatu pe man'a jidaniloru si a siarlataniloru rafinati, cari pentru vreo-cati-va cruceri de contributiune mana vit'a bietului tieranu la toba. . .

Impartirea ofrandeloru pentru inundati.

(Urmare.)

XLIII.

Processu-verbalu incheiatu in orasiulu Alb'a-Iuli'a la 26 Aprilu (8 Maiu) 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetulu pentru Romanii inundati, instituitu in Brasiovu, Nicolae T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui Alexandru Tordasianu, protopresbiteru gr.-orient., a d-lui protopopu gr. cat. Gregoriu Elechesiu, a d-lui Nicolau Berghianu, subprefectu de politie din Alb'a-Iuli'a, a d-lui titoru alu bisericei gr.-unite Constantin Petrisioru si a d-lui episcopu alu scolei gr.-orient. Nicolau G. G. r. ö. g.

Domnii delegati convingendu-se la faci'a locului despre daunele, ce le-a causatu esundarea Ampoiului, in Dec. anulu trecut, in partile cele mai de jos ale orasiului Alb'a-Iuli'a si alegendu dintre cei daunati in cointidlegere cu fruntasii Romani din acestu orasiu pe cei ce au suferitu mai multu si sunt mai lipsiti au impartitu ajutoare in modul urmatioru:

Ved. An'a Cionca, lui Ioanu Ternoveanu Ciobotariu, Anisca Burcuta lui Nicolae, si lui Stefanu Sabo, a carora, ease au fostu mai multu stricate de apa li s'a datu fiecare in mana, cate 12 fl. v. a. (48 fl.) Lui Ioanu Bota Carunariu, Safta Burcuta, Maria Ceteanu, Nicolae Vidrisianu, Fira Margineanu, Maria Gerasimu, Georgiu Dadesiu, Fira Campeanu, Salonic'a Pociusianu, Georgiu Campeanu Zidariu, Nicolae Tureanu, Ioanu Apolzanu Dobreanu, Fira Banceiu a lui Vasile, Raveca Moldovanu, Fir'a Moldovanu, Maria Timbus, Georgiu Munteanu Preda, Eva Bota, Dionisie Stanciu, Eva Cuhcatu, An'a Ciubrudeanu, Dobritia Ciubrudeanu si lui Iacobu Pitea li s'a datu cate 6 fl. v. a. (144 fl.)

Lui Nicolae Cricovanu, Ioanu Ardeleanu, Anisca Moldovanu Oteliu, Mariuta Munteanu lui Isarie, Stefanu Fetitia, Atanase Manu, Ioanu Turcu, Nicolae Campeanu Frichu, Mariuta Davidu, Raveca Kerekes, Stefanu Ciohanu, Sandu Sierbann I. Nicolae, Anisca Pancu, Ilie Ilca, Chirila Todoruti si Fira Heprianu li s'a datu cate 3 fl. v. a. (48 fl.) Pentru orfan'a Dragosiu in etate de 14 ani s'a datu tutorelui ei Stefanu Margineanu sum'a de 10 fl. v. a.

Domnii delegati ai comitetulu din Brasiovu voindu a face partasi si pe ceilalti daunati in mai mica mesura la binefacerea ajutoarelor de faci'a si considerandu lipsele, cu cari se lupta scolele populare din acestu orasiu, au contribuitu in ajutoriulu scoliloru de aci sum'a de 100 fl. un'a suta florini in val. austr. cu scopu de a se procura carti pentru copii seraci si alte requisite necesare.

Ac'est'a suma se imparte in parti egali, intre scola gr. orientala si gr. unita romana din Alb'a-Iuli'a.

Sum'a de 50 fl. menita pentru scola gr. or. s'a predata d-lui curatoru bis, si scol. Nicolau G. r. ö. g., ear' ceilalti 50 fl. destinati pentru scola gr. unita s'au predata d-lui protopopu Gregoriu Elechesiu.

Ducendu-se astfelu la unu sfersitu si impartirea in comunele inundate de Ampoiulu se incheia processulu-verbalu si spre adeverirea lui urmeza subscrierile.

(L. S.) Ales. Tordasianu, Nicolau Bergianu,
Protop. gr. or. subprefectu de politie.

(L. S.) Gregoriu Elechesiu, Nicolau G. r. ö. g.,
Protop. gr. cat. curatoru primariu.

Iosifu Dorgo m. p. ca mart.

(Va urmá.)

D i v e r s e.

[Albanesii si Romanii.] „Fratrii'a intru Dreptate“ estrage din diarulu „Vocea Albaniei“, care iese in Aten'a si apera interesele Albanesiloru urmatorele: „. . . Vla“ (Vlahi) in limb'a albanesa insemnata „frate“. Prin urmare aceste doué natiuni (Romanii si Alaanesii) sunt frati, ospeti si compatitori; si trebuie se marga pe aceeasi cale spre civilizatiune si dezvoltare fara invidia mana in mana. Dupa ce Grecii gonescu pe Albanesi si pe Romani vrendu se le ié locul lor, ei trebuie dincontra se se faca un'a si se se infratiesca pentru mai multa a loru putere.“ — Acelasu diaru reproducendu din „Fratrii'a“ in

colónele ei unu passagiu, in care se dice „cea mai seriósa cestiune, care ni se propune este aliantia romana-albanesa adauge: „Admitemu pe deplinu acést'a si binecuventamu din fundulu animei nóstre sè se realizeze câtu mai curéndu.“ —

[Societatea de lectura „Petru Maior.“] Reportulu generalu alu societatii junimei romane din Budapesta pe anulu scolaru 1879/80, arata, ca acést'a societate progreséza din anu in anu. Bibliotec'a societatii s'a inavutitu in anulu espiratu cu 79 opuri si cu 17 diuare, cu totulu numera bibliotec'a 641 volume. Spesele anuali ale societatii se urca peste 350 fl. Balulu, ce l'a arangiatu tenerimea a adusu unu venitu de 1800 fl., din care mai jumetate a intratu in cass'a societatii. Fondulu de reserva alu societatii in restempu de 3 ani, de candu s'a infiintiatu, a crescutu la sum'a insemnata de 1614 fl. 83 cr. Unu meritu insemnatu la crescerea acestui fondu are d. cav. I. de Puscariu. Societatea a ténutu in anulu acést'a 30 siedintie, in cari s'au cétitu 12 elaborate si critice. In fondulu disponibilu se mai afla 292 fl. 90 cr. si resulta, ca avere a societatii cu finea anului 1879/80 sum'a de 1907 fl. 71 cr. Societatea are 9 membri fundatori, si 46 membrii ordinari, Presiedinte este d. Georgiu Serbu, ear' vice-presiedinte Dr. Absolonu Todea.

[Studentii universitatiloru din Bucuresci] si Iasi au luat hotarirea de a face, ca studentii din intrég'a Romania sè se intrunésca pentru diu'a de 7 Septembri viitoriu in Focsiani spre a serba infratirea loru in timpu de trei dile. In apelulu facutu cátra studentii in acést'a privintia, se dau de esemplu tinerii, cari au facutu pe 48 si 59, cari de si lipsiti de midilóce dér' prin staruintia si sacrificii, au ajunsu a face acte mari contribuindu la fericirea tieri loru. Directiunea princiaru a cailoru ferate a dispusu, ca transportulu studentiloru la Focsiani se fia gratuitu. Dorimu studentiloru romani tari'a de caracteru si successulu tineriloru dela 48, pe cari cu multa dreptate i ieau de esemplu. „Cult.“

(Pedéps'a cu mórte in Elveti'a) e actualmente restabilita in cantónele Unterwald de Susu, Appenzell si Uri. Marele consiliu din Schwytz a votatu si elu restabilirea pedepsei cu mórte, inse mai remane, ca poporulu se fia chiamatu a transia cestiunea. Dupa propunerea marelui consiliu, voru fi pedepsite cu mortea in cantonulu Schwytz, asasinatulu si infanticidulu déca victim'a este unu copilu legitimu; infanticidulu asupra persónei unui copilu nelegitimu nu este pedepsitu cu mórte de câtu in casu de recidiva. Incendiarorii, persónele, care distrugu séu strica drumurile, podurile, canalurile, liniile cailoru ferate voru fi asemenea condamnati la pedéps'a capitala, candu dintr'unu asemenea faptu ar' resultá o mórte de omu si candu culpabilulu ar' fi potutu prevedea, ca crim'a s'a va avé mai asemenea resultatu.

[Esportulu viteloru din Romani'a.] Intr'unulu din numerile trecute — scrie „Curier. Financiaru“ — amu esprimat temerea, ca guvernulu ungaru, acumu vre-o doue luni, permitiéndu in fine trecerea oiloru si a prodnseloru loru din Romani'a in Ungari'a sub o carantina de 15 óre, candu va sosí timpulu favorabilu acestui exportu, va luá érași mesurile prohibitive pentru a protege exportulu viteloru sale spre occidentu. Am atrasu atentiunea guvernului de a regulá la timpu si in definitivu cestiunea, astfelu, ca se avemu si noi ceva in schimbu din conventiunea comerciala incheiata cu vecinulu imperiu. Se vede inse, ca ómenii nostri dela guvernulu au avutu alte cestiuni mai urgente de regulatu, séu, ca dau o prea mica atentiunea unoru atátu de importante cestiuni economice, de care profitu asia de bine cunoscétorii nostri vecini. Ni se assigura in modu positivu, ca cu incepere dela 1 Augustu st. n. adica cu incepere de astadi, guvernulu ungaru a dispusu, printr'unu decretu publicatu in foiea oficiala din Budapesta, inchiderea frontierei pentru exportulu din Romani'a de oi, lana etc. sub cuventu, ca ar' exista molima in tíera. Suntem autorisati a declará aci, ca cumperatori belgiani si francesi pe lénge alti speculanti indigeni, au fostu si sunt amagiti de manoper'a guvernului ungaru, care a deschisu frontier'a atunci, candu sciea bine, ca nu este timpulu pentru exportu, dér' care o reinchide acuma, candu a sositu acelu timpu, pentru ca vitele si produsele nostre se nu póta face concurentia viteloru si produseloru loru din Ungari'a. Atragemu, dér' din nou atenti'a guvernului asupra acestui importante

cestiuni puindu-i in vedere, ca exportulu oiloru si lanei nóstre in Ungari'a se urca la vreo 200 mii galbeni pe anu, si cu frontierele Ungariei inchise, pagubele producatoriloru nostrii voru fi imense.

[„Ne rozumime!“] „D. Z.“ scrie ca inaintea tribunalului din Vien'a fiindu acuzata o femeia cu numele Theresa Doles pentru furtu, judele de instructiune s'a adresatu la primari'a comunei natale a acuzatei in Boemi'a, ceréndu unu atestatu de moralitate. Cererea tribunalului vienesu a fostu inse inapoiata cu observarea scurta: „Ne rozumime!“ (Nu intielegema). Eata pèna unde se estinde lupt'a pentru limba inaugurata in Cislaiani'a.

(Cátu costa in Itali'a titulele nobilitare) se póte vedé dintr'unu capitulu alu bugetului intitulatu: „Concessiuni ale guvernulu“ ce a fostu impartitu deputatoriloru italiani in dilele trecute. Sub aceste concessiuni sunt a-se intielege decretule regesci prin cari se conferescu titule nobilitari nationale séu se autoriséza si confirma cele primite dela o putere straina. Eata tacsele stabilite pentru fiecare titulu nobilitariu: Titulu de principe costa 30000 de franci; titulu de duce 25000 de fr.; titulu de marchisu 20000 fr.; titulu de conte 15000 fr.; titulu de baronu 10000 fr. Ori-ce altu titulu seu adjunctiune de particula costa 5000 de franci. Autorisarea de a purta o decoratiune straina inca trebuie platita cu o taxa de 90 de franci.

(O caletoria in aeru.) Se scrie din Paris 28 Iuliu: Renumitulu astronomu Camille Flammarion a intreprinsu eri o caletoria in regiunile inalte ale atmosferei, care, déca voru értá impregiurabile promite a avé o duratu exceptionalu. Elu voiesce se sté susu in vezduhu doue nopti si o di. Cu elu a plecatu si soçi'a s'a, cei doi aeronauti C. Godard si Crommeliu, Dr. Thomas dela societatea geografica si astrologu Fouché! Balonulu are o marime de 1500 metre cubice si este construitu cu deosebita ingrijire si se crede ca elu va corespunde asteptariloru. Caletorii s'au inaltiatu la 10 óre sér'a si unu ventu moderatu a manatu balonulu spre Germani'a.

(Unu munte magneticu) a fostu descoperitu de curendu in Svedi'a. Acestu munte contine in sinulu seu o immensa vena de feru magneticu, a careia lungime inca n'a fostu cercetata pèna acumu. Grosimea ferului magneticu prin unele locuri trece peste unu metru. Norocosulu proprietariu alu acestui munte minunatu crede ca va poté provedé intrég'a lume cu magneti de o fortia necunoscuta pèna aci. Unu asemenea magnetu de o greutate de 68 de \mathcal{R} a fostu vendutu dilele trecute la Berlin.

[Manevrele ostirei rusesce la fruntaria austriaca.] „Gazeta de Moscva“ anuntia, ca manevrele ce se voru tiené in Galiti'a inaintea imperatului Austriei, au facutu pe Tiarulu Russiei se ordone si elu tienerea de manevre la fruntaria. Unu corpu de armata rusescu de 20,000 ómeni, care va fi pusu sub comand'a unui mare principe, va inaintá dela Chievu spre fruntaria galitiana, unu altu corpu mai micu alu generalului Hanacki va avé missiunea de a inaintá dela Chisineu spre fruntaria Bucovinei. La acestu corpu se voru alaturá tóte trupele de reserva din Russi'a de sudu. Aceste manevre voru fi cele mai mari, din câte s'au tienutu vreodata in Russi'a, de órece au de gandu a chiamá pe toti reservistii congediati sub arme. Si artileri'a fortaretiei rusesce din Bessarabi'a Bengier va participá la aceste manevre.

[Efectele fómiei.] Doctorulu Tanner, care a intreprinsu a trece patrudieci de dile fara a mancé, a ajunsu Dumineca a doue-dieci si siéptea di a postului seu absolutu. Inse elu sémena cu unu unchiasu aprópe cu deservésire sleitu, dicu diarele din New-York; trasurile sale sunt prelungite, esprime suferintia; ochii sei sunt turburi; tali'a s'a a scadiutu cu mai bine de 2 degete; bataile animei sunt ueregulate. Elu gasesce acumu, ca ap'a rece, pe care o sorbiea de mai multe ori totu la dóuedieci si patru de óre i-a obositu stomaculu si i causéza ametieli. De doue dile i-se dá apa fórte calda. Depositule inmagazinate in organismu fiindu sleite, ceea ce perde elu acum este tiesatura musculara. Cu tóte astea nu dá nici unu semnu de aberatiune de spiritu si declara, ca e otaritu a nu cedá, semtiéndu-se assicurat de successu. Elu dice ca postulu seu are de scopu de a demonstrá ca omulu póte trai o perioada destulu de lunga numai prin intrebuintiarea apei. Sambata trecuta, pe séra elu a fostu scosu si preamblatu prin stradele din New-York; era fórte iritabilu. Multimea curiosiloru impedecandu trasur'a

s'a de a inainta, elu strigá: „Sunteti toti cei mai mari natarei ce amu vediutu in viéti'a mea!“ Medicii americani urmarescu cu luare a-minte esperiinti'a doctorului Tanner. Unii sustienu ca somnulu seu agitatu, slabiciunea pulsului, cárceii de stomacu, slabiciunea generala si iritabilitatea indica, ca se apropia o crisa si ca Tanner va muri, alii credú din contra, ca facéndu'lu se bé cu regularitate si redicébu fortia s'a morala elu va poté fi condusu pe deplinu sanatosu pèna la terminulu incercarii.

Unu medicu din spitalele din Londr'a declara intr'o scrisóre adressata lui „Standard“, ca banuiesce óre-care fraude; elu nu crede, ca doctorulu Tanner nu inghite de câtu apa; elu presupune, ca vre-unu agentu óre-care, precumu estrase de cafea si de ceaiu intra in alimentatiunel' s'a. Inse „the lancet“ citéza casuri de abstinencia, care vedescu, ca viéti'a se póte prelungi câte odata chiaru si pèna dincolo de patrudieci de dile. In 2 Iuliu 1829, in orasiulu Albany, unu Americanu, Reuben Kelsey, fiindu cuprinsu de odata de alucinatiune, declará, ca spre a ascultá de vointi'a lui Dumnedieu trebuia se sté mai multe saptemani fara a luá vreo hrana. Cu tóte rogatiunile rudeloru sale elu nu potu se fia induplecatu a inghití altu ceva de câtu apa, o fórte mica cantitate in fiecare di o preambala prin padure; inse dupa acestu intervalu poterile sale impura a'lu parasi, vocea s'a se slabi, se tienea cu anevointia in picióre; in fine se puse in patu, ca se nu se mai scóla si in 24 Augustu isi dete sférsitul, dupa ce vietiuse circa dieci si dóue de dile fara nutrimentu. Culórea si obranzulu seu erá de unu negru albastrui si espressionea s'a era asia de inspaimentatóre, in câtu copii fugeau la vederea si scotiéndu tipete de spaima. Kesley nu erá de câtu dóuedieci si siépte de ani. „Rom.“

Cu 1 Iuliu st. v. 1880 s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Iuniu st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu renoi *de cu vreme*, pentru cá diariulu se li se póta tramite regulatu.

Domnii noi abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, arataudu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Preliulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Publicare de licitatiune.

Comun'a bisericésca gr. or. din Résznovu dupa ce si-a primitu aprobarile necessari dela autoritatele mai inalte competente, — in diu'a de 17da Augustu 1880 la 10 óre a. m. va vinde prin licitatiune verbala publica, padurea de fagu de pe muntele bisericiei Baiu séu Dihamu aflatoriu Romani'a districtulu Prahova.

Conditiiunile de licitare precumu si alte esplicari se potu capeté si respectire vedé in scóla romana de aici, unde se va tiené si licitatiunea.

Résznovu, in 20 Iuliu 1880.

1—3

Comitetulu parochialu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 4 Augustu st. n. 1880.

5 ^o / _o Rent'a charthia (Metalliques) . . .	71.90	Oblig. rurali ungare . . .	94.50
5 ^o / _o Rent'a-argintu (imprumutu nationalu). . .	72.80	„ „ Banat-Timia. . .	93.50
Losurile din 1860 . . .	130.—	„ „ transilvan. . .	94.—
Actiunile bancei nation. . .	823.—	„ „ croato-slav. . .	93.25
„ instit. de credita . . .	274.80	Argintulu in marfuri . . .	—
Londr'a 3 luni . . .	117.80	Galbini imperatesci . . .	5.54
		Napoleon'ori . . .	9.36
		Marci 100 imp. gom. . .	57.80

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henricu.